

LJUBLJANSKI
ŠKOFIJSKI LIST

LETA 1940

V LJUBLJANI 1940

ZALOŽIL ŠKOFIJSKI ORDINARIAT V LJUBLJANI

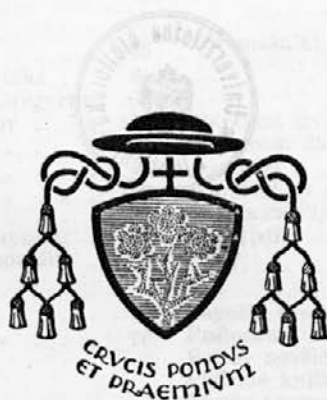
TISKALA JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI (JOŽE KRAMARIČ)

Kazalo

1. letnik 1940

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

LETA 1940

V LJUBLJANI 1940

ZALOŽIL ŠKOFIJSKI ORDINARIAT V LJUBLJANI

TISKALA JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI (JOŽE KRAMARIČ)

LJUBLJANSKI
ŠKOLSKI LIST

LETA 1940

V LJUBLJANI 1940

ZARJEŠKI ŠKOLSKI LIST V LJUBLJANI

IZDANJE ŠKOLSKIH KNJIGARNIC V LJUBLJANI

Kazalo

k letniku 1940 Ljubljanskega škofijskega lista. — Skupaj 12 številk.

	Stran		Stran
A			
Apostolstvo bolnikov	64	Konference, pastoralne l. 1940	21
Arhidiakoni	92	Konference, Sod. ss. C. J. l. 1939	59
B			
Baragovo semenišče, zbirke	98	Konkurzni razpisi:	
Birmanci, seznam za l. 1940	113	Ribnica, Št. Rupert	30
Birmovanje v l. 1940	19, 55	Tržič, Mirna peč, Št. Jakob ob Savi	78
Blagoslov bolnišnic	83	Sv. Trojica v Tržišču	94
Bratovščina sv. Družine	106	Špitalič, Dole pri Litiji, Toplice	103
C			
Cerkvence ali cerkveni parti	25	L	
Cerkveni kolki	25	Listine za poroko, shranitev	75
Cenzorji knjig	92	M	
D			
Dekanije, sprememba	93	Matični izpiski, brezplačno izdajanje	54
Delavske knjižice, oproščenje taks	64	Misijonski praznik	89
Desetletnica vladanja škofa Gregorija	68	Molitve za mir	23, 57, 97
Draginjske doklade duhovnikov	76, 111	N	
Društvo »Družina«	24	Novomašniki l. 1940	22, 75
Družba treznosti	73	O	
Državna himna	108	Obletnica izvolitve papeža Pija XII.	23
Duhovne vaje v l. 1939	27	Obveznost določb Zakonika ljubljanske	
Duhovne vaje duhovnikov, skupne	77	škofije	105
Duhovsko podporno društvo, poročilo	109	Odpustki, iz avtentične zbirke	88
E			
Evharistični shod za duhovnike	76	Okrožnica Pija XII.: Summi Pontificatus	33
G			
† Gregorij, škof: Pastirski list za leto	10	Organisti	101
1940	1	P	
† Gregorij, škof: Duhovnikom za leto	18	Papeški blagoslov	84
1940	67	Pastoralne konference l. 1940	21
† Gregorij, škof: Vabilo na sinodo	99	Petrov novič, zahvala	17
† Gregorij, škof: Zahvala za 10 letnico	99	Plačilne knjižice duhovnikov	77, 112
I			
Izpitni duhovnikov po kan. 130	21	Postna zapoved za l. 1940	8, 15
Izseljenska nedelja	100	Potrčila za Vzajemno zavarovalnico	92
K			
Kanonična vizitacija za l. 1940	19, 55	Povišanje zavarovanj	111
Katehetske ure, število in nagrada	53	Pozakonitev otrok	93
KA: pravila Zveze katoliških dijakov	63	Praznik sv. Cirila in Metoda	72
vabilo duhovnikom za sodelovanje	100	Prepovedane nove pobožnosti	107
Koedukacija v društvih	63	R	
Kolkovanje listin	101	Razne objave 29, 55, 64, 77, 81, 93, 102,	113
L			
S			
		Seznam birmancev za l. 1940	113
		Sinoda: Red sinode	79
		Potrjeni funkcionarji	91
		Sklepi zborovanja duhovnikov	62
		Slovstvo:	
		P. Hugo Bren: Friderik Baraga	29
		Vilko Fajdiga: Božji otroci	29
		Dr. Ivan Ahčin: Komunizem	30

	Stran		Stran
Janez Pivek: Govori za šolsko mladino	30	Spovedna sodnost vojaških duhovnikov	75
Melesi-Fanti: Pavlina Jaricot	30	Sprejem v duhovsko semenišče	73
Janez Kalan: Bog med nami	30	Sprejem v Zavod sv. Stanislava	74
Splošni pregled dravske banovine . . .	30	Sprememba župnijskih mej:	
Vestnik Dejanja sv. detinstva za leto		Podzemelj, Semič	98
1939	30	Brod, Malo Mraševo	102
Indijska knjižnica	30, 65, 103	Sv. Hema	86
Knjižice salezijanske družbe	30, 55, 65, 81, 94, 103	Sv. Janez Leonardi	87
Dr. Josip Bradač: Slovensko-latinski		Sveto leto za Jugoslavijo:	
slovar	55	Papeški breve	70
Hariolf Ettensberger: Der Dienst in		Navodilo za obhajanje	80
der Karwoche	55		
VI. medn. kongres Kristusa Kralja . . .	65	Š	
Dr. Matija Slavič: Sveto pismo stare		Skofijska kronika 30, 55, 65, 82, 95, 104,	114
zaveze	65	T	
Gaetan Bernoville: Jezuiti	65	Treznostni teden	24
V življenje	65	U	
Dr. Andrej Gosar: Socialni nauk Cer-		Umrli duhovniki:	
kve po besedilu papeških okrožnic	65	Anton Skubic, Nikolaj Žugelj	31
Premrov-Zagar: Tvoj vodnik v živ-		Dr. Alojzij Pollak, dr. Jožef Jerše	56
ljenje	65	Jožef Kastelic, Ivan Primar, p. Janez	
Vinko Lovšin: Otroci k Jezusu	65	Pristov	66
France Stele: Ptujška gora	81	Franc Pokorn, Anton Zore	78
Herder: Zeugen des Wortes, Des An-		Franc Omerza	114
dern Last, Leben aus dem Wort	82	V	
Slava Baragu!	94	Varstveni svētiki	112
Janez Pivek: Verskovzgojni nagovori		Večna luč	100
za mladino	94	Z	
Janez Veider: Skaručna	94	Zakonik ljubljanske škofije:	
Dr. Franc Ušeničnik: Pastoralno bogo-		obveznost določb	105
slovje	102	pojasnila k členom	90, 107
Dr. Andrej Snój: Uvod v sv. pismo		Zborovanje duhovnikov	24
nove zaveze	103	Zvonjenje k dnevu	102
Anton Čadež: Življenje govori	103		
P. Kolumban Oberstar: S. Augustinius			
de superbia	103		
P. Anton Crnica: Commentarium C. I. C.	103		
Sodalitas ss. C. J., konference l. 1939 .	59		

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Letnik LXXVII. Ljubljana, 19. januarja 1940.

Štev. 1.

Izhaja mesečno. — Leto 1940. — Naročnina: 50 Din letno.

1.

Pastirsko pismo za leto 1940

o verski vzgoji mladine v šolski in pošolski dobi.

Gregorij,

po božji milosti in svetega sedeža oblasti škof ljubljanski,
pozdravlja in blagoslavlja vse vernike svoje škofije.

I.

V lepem spominu nam je mednarodni kongres Kristusa Kralja, ki se je vršil lansko poletje v Ljubljani. Zbrano smo poslušali v raznih jezikih iz najbolj poklicanih ust tehtne govore, ki so razpravljali o najbolj nujnem vprašanju sedanjosti, o krščanskem prerodu. V kratkem izide knjiga, ki bo v slovenskem prevodu vsebovala vse te govore, da jih boste vsi lahko brali, razumeli in po njih svoje versko življenje obnovili. Mnogi ste se kongresa sami udeležili in se medsebojno navdušili za Kristusa in njegovo kraljevanje, ki naj se uveljavlja povsod, v posameznih dušah in v vsem javnem življenju.

Satan pa ne more mirno gledati, kako se božje kraljestvo utrjuje, kako se duše vedno zvesteje in gorečneje oklepajo Kristusa in njegovega nauka. Na vse načine se upira in ovira delo za verski prerod v svetu in tudi med nami.

Komaj je minil kongres in so inozemski gostje odšli, je prihrumela strašna nevihta vojske nad Evropo. Strah se je polastil narodov, žalost in trpljenje je zalilo nekatere dežele kakor vesoljni potop. Pri nas pa, kjer je modrost odgovornih oblastnikov doslej srečno preprečila vojsko, so se pojavili drugi hlapci satanovi, ki so vas, dragi verniki, begali z napovedjo skorajšnjega prevrata, v katerem bo prišel na oblast komunizem. Mnogi so verjeli in s trahom pričakovali, kaj pride. Drugi, ki sedaj v težkih razmerah živijo, so morda na tihem upali, da jim bo prevrat težke razmere olajšal. Najbolj pa so se prihoda komunizma veselili razni delomrzneži, ker so pričakovali, da bodo pri splošni delitvi brez dela prišli do imetja ali pa se bodo po mili volji mogli maščevati nad vsemi, ki jih imajo po pravici ali krivici za svoje sovražnike, najprej in predvsem seveda nad duhovniki, ki so po njih mnenju krivi vsega hudega na svetu.

Ne tisti, ki se komunizma bojijo in ne tisti, ki se ga veselijo, nimajo prav. Komunizem je velika laž, zato prej ali slej vsakogar razočara.

V Rusiji je imel komunizem več ko dvajset let časa, miru in moči dovolj, da je mogel pokazati, kaj zna za trpečega človeka narediti, kako ga more na tem svetu osrečiti. Nepristranski poznavalci ruskih razmer trdijo soglasno, da je komunizem na celi črti odpovedal. Prav povsod je podiral in rušil, na novo graditi ne zna. V gospodarstvu, v politiki, v kulturi, v družabnih odnosih ni pokazal prav nobenega zboljšanja. Zadnji dogodki dokazujejo, da je tudi v vojaškem oziru prav tako odpovedal kot povsod drugod. Komunizem ni dvignil ruskega delavca, ni mu znal dati boljših življenjskih pogojev kot jih imajo delavci v drugih državah; kmeta ni osvobodil, marveč mu vzel še tisto malo zemlje, ki jo je prej imel; vsa zemlja, vsa živina, vsa žetev je državna last, kmet pa brezpraven težak na zemlji, ki ni njegova last. Zasebni kapitalizem, ki zna delavca krivično izkoriščati, odpraviti, je komunizem na ves glas napovedoval. Ni ga odpravil, ampak spremenil ga je v državni kapitalizem, ki delavce le še hujše teži, ker zoper njega delavec nima nobenega sredstva. Vsak boj zoper državni kapitalizem velja za protirevolucionarno, protidržavno dejanje, ki se z vso ostrojtjo in brezobzirnostjo kaznuje.

Komunizem torej revnemu ljudstvu položaja v ničemur ni zboljšal, vse sloje — razen vrhovnih komisarjev in strankinih načelnikov — je pahnil v revščino, a pri tem je ljudem vzel zadnjo in edino pomoč in tolažbo v težkem življenju, to je vero in bogoslužje. Namesto z vero in zaupanjem v Boga napolnjuje duše mladine z bojevitim brezboštvom. Za propagando brezboštva po vsem svetu žrtvuje težke milijone, katere odteguje bednemu ljudstvu, da strada. A vkljub vsej silni agitaciji in bogatim denarnim sredstvom ni moglo vere v ruskem ljudstvu popolnoma uničiti, niti v tisti mladini ne, katero povsem brezbožno vzgaja. Duša človekova s prirojeno silo hrepeni iz stisk in pomanjkljivosti vidnega sveta k Bogu, za katerega je ustvarjena.

Tudi našemu ljudstvu komunizem ne bi prinesel nič drugega. Ostal bi — kakor povsod — velika laž, ki ničesar ne more izpolniti, kar obljubuje. Ne ozdravil bi krivičnih razmer, ne zboljšal bi težkega položaja malega človeka, le nekaterim bi prinesel neomejeno oblast, da bi druge še huje tlačili. Nikogar ne bi osrečil, niti tistih ne, katere bi dvignil na vladarske stolce.

Nezdrave in krivične razmere se morajo drugače zboljšati, komunistični recept je nezadosten. Katoliška cerkev po vrhovnem učitelju, papežu, nakazuje pot, ki vodi iz krivičnih razmer v pravilno urejene. To je pot krščanske pravičnosti in ljubezni. Papeža Leon XIII. in Pij XI. sta v svojih socialnih okrožnicah jasno in razumljivo pokazala to pot. Za post l. 1937 ste slišali skupno pastirsko pismo jugoslovanskih škofov o komunizmu in njegovih zmotah ter o pravičnih načelih družabne ureditve na temelju pravičnosti in ljubezni. Pravičnost in ljubezen pa bo upošteval le tisti, ki se zaveda svoje odgovornosti pred Bogom. Kdor ne veruje v Boga, ki je pravičen sodnik vsem, ta nikakor ne bo mogel premagati v sebi tiste skrajne sebičnosti, ki edinole zase skrbi, četudi pri tem bližnjega do golega izkorišča in uničuje. Vladajoči in vladani, posedujoči in siromašni, gospodarji in delavci, eni kakor drugi, se morajo enako zavedati svoje odgovornosti pred Bogom, potem bodo sposobni, da v smislu pravičnosti in ljubezni uredijo medsebojne odnose zadovoljivo in pravilno. Kjer ni odgovornosti, ni pravice, ni ljubezni. Kjer pa ni pravice in ljubezni, tam je pekel, ne pa raj.

Če naj se razmere človeške družbe na svetu zboljšajo in pravičneje uredijo, morajo ljudje prej postati bolj verni, bolj resnično krščanski. To pa se ne zgodi čez noč. Treba je prave krščanske vzgoje

in temeljitega pouka v resnicah krščanske vere. Mladina, ki sedaj dorašča, bo le tedaj nov rod, boljši in srečnejši, če bo pravilno versko vzgojena, da bo po resnicah božjega razodetja tudi živela in ravnala. Torej rešitev iz sedanjih težkih razmer ni v komunizmu, temveč v temeljiti verski vzgoji.

Predlanskim sem vam, dragi verniki, v postnem pastirskem listu pisal o verski vzgoji v družini. Povedal sem vam, kako naj predvsem mati daje prvi temeljni verski pouk otroku, čigar duša je pri krstu prejela nadnaravno krepost vere; kako naj otroka uči primernih molitvic; kako naj ga z besedo in zgledom navaja, da bo vestno izpolnjeval božje in cerkvene zapovedi. Skupna družinska molitev je bistven del verske vzgoje. Skrbna verska vzgoja je najboljša dediščina. Tako sem vam predlanskim pisal. Letos pa hočem o tem nadaljevati. V družini se verska vzgoja začne, v šoli se nadaljuje in dopolnjuje. A s šolo se še ne konča. Doraščajoča mladina, ki je šola že dokončala, potrebuje še nadaljnje verske vzgoje in temeljitejšega, prav življenjskega pouka o verskih resnicah. Zato vam želim povedati nekaj misli in dati nekaj nasvetov za versko vzgojo v šolski in pošolski dobi.

II.

Papež Pij XI. v svoji okrožnici o krščanski vzgoji mladine pravi o nalogi šole tole: »Ker se morajo novi rodovi izobraziti v umetnostih in znanostih, ki služijo koristi in napredku človeške družbe, pa tega dela družina sama po sebi ne more opraviti, zato je nastala socialna ustanova šole, in sicer, to si velja dobro zapomniti, mnogo prej na pobudo družine in Cerkve kakor pa na pobudo države. Zato je šola po svojem zgodovinskem postanku in po svoji naravi pomožna in dopolnilna ustanova družine in Cerkve; zato po logični moralni nujnosti drugima dvema krogoma vzgoje ne sme nasprotovati, temveč mora pod kaznijo, da sicer svoj cilj zgreši in se spremeni v razdiralno delo, soglašati z njima v tako popolni moralni enodušnosti, da lahko tvori z družino in Cerkvijo skupaj eno samo svetišče, posvečeno edinole krščanski vzgoji.«¹

Po Jezusovem ukazu: »Učite vse narode... učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal« (Mt 28, 19. 20), je Cerkev dolžna poučevati božje razodetje ne samo med pogani, temveč še bolj in prej otroke kristjanov. Kar je sv. Pavel o sebi rekel, velja za Cerkev in njene služabnike vseh časov: »Gorje mi, če bi evangelija ne oznanjal« (I Kor 9, 16). Težka skrb za pouk otrok v verskih resnicah je naložena predvsem škofom in župnikom, s skrbjo pa tudi težka odgovornost. Verski pouk se vrši v šolah, zato morajo škofje in župniki iz te svoje dolžnosti skrbeti, da šole povsem odgovarjajo od Boga dani učiteljski oblasti Cerkve.

V šolskem pouku se ne sme ničesar učiti, kar nasprotuje katoliški veri; prvo mesto v pouku mora zavzemati verska vzgoja, in sicer ne samo v ljudski šoli, temveč v vseh vrstah šol starosti in izobrazbi učencev primerno. Starši in njihovi namestniki so pod grehom dolžni po svojih močeh skrbeti za tako krščansko vzgojo v šoli (kan. 1329, 1372, 1373). Božjemu ukazu in pravilni verski vzgoji morejo v polni meri zadostiti le verske šole, ne pa mešane šole, katere pohajajo otroci raznih ver in se morajo razni predmeti poučevati povsem odtrgani od resnic božjega razodetja.

Papež Pij XI. v skladu z božjim in cerkvenim pravom uči takole:

¹ Nadaljnji citati pod narekovaji brez navedbe vira so vzeti iz te okrožnice z dne 31. XII. 1929.

»Obisk nekatoliških, nevtralnih in mešanih šol, to je takih, ki so brez vsake razlike odprte katoličanom in nekatoličanom, je za katoliške otroke strogo prepovedan; z ozirom na krajevne in časovne razmere in pa proti posebnemu jamstvu jih je mogoče kvečjemu tolerirati (trpeti), toda edinole po sodbi škofovi. Prav tako niso katoličanom dovoljene tiste mešane šole (če so te edine in za vse obvezne, je stvar še slabša), v katerih se vrši verski pouk ločeno sam zase, v drugih predmetih pa poučujejo nekatoliški učitelji katoliške učence skupaj z nekatoliškimi.

Kajti da ustreza šola pravicam Cerkve in krščanske družine in da jo lahko obiskujejo katoliški učenci, ni zadosti, če jim nudi tudi verski pouk (pogostokrat v preveč pičli meri). V ta namen je nujno potrebno, da ves šolski pouk in ustroj: učitelje, učne načrte in učbenike prešinja krščanski duh pod materinskim vodstvom Cerkve v vseh predmetih tako, da bo verski pouk zares temelj in krona vsega pouka v vseh vrstah šol: v osnovnih, srednjih in visokih šolah. Treba je — če naj rabimo besede Leona XIII. — da se poučuje mladina v veri ne samo v gotovih urah, temveč da tudi iz vsega ostalega pouka diha vonj krščanske pobožnosti. Kjer to manjka, kjer ta sveti dih ne prešinja in ne ogreva src učiteljev in učencev, bo pač vsakršni pouk imel le malo uspeha; nasprotno bo povzročil čisto veliko škodo.« Tako papež Pij XI.

Da pa morejo biti take verske šole katoliškim otrokom na razpolago tudi tam, kjer jih država ne ustanavlja, ima Cerkev pravico ustanavljati šole vsake vrste (kan 1375). Ta pravica Cerkve izhaja iz božjega ukaza, da mora učiti vse narode. Zaradi tega je krivica zoper Cerkev in Boga samega, če se kje Cerkev zabranjuje in onemogoča svobodno ustanavljati verske šole za otroke svojih vernikov. Je pa tudi krivica katoliškim staršem, ki imajo prve in neposredne pravice in dolžnosti do svojih otrok, pravice, katerih jim upravičeno nihče ne more vzeti. S to krivico je združena usodna škoda, ki se povzroča otrokovi duši.

To edino pravilno stališče Cerkve glede šole in verske vzgoje v njej si morate, dragi verniki, dobro zapomniti. To stališče sloni na božjih pravicah, katerim se Cerkev nikdar ne sme odreči. Po naših šolskih razmerah, trajajočih že mnogo desetletij, je nemara vaša vest nekoliko otopela in ste se v sedanje stanje vživeli z mislijo, da je čisto dobro in prav. A to ni res. Če primerjamo stanje šolstva pri nas z načeli Cerkve, šele spoznamo, koliko in v kako važnih točkah so si v nasprotju.

Kako je z versko vzgojo v šoli pri nas?

Vera je eden izmed učnih predmetov z dvema urama na teden kakor n. pr. zgodovina, zemljepis ali prirodopis. Bog je ena izmed oseb, o kateri se v šoli govori kakor o raznih narodnih junakih in drugih zgodovinskih osebah. V drugih predmetih se o Bogu na govori, kakor da v prirodi in zemlji, v zgodovini in narodovem življenju nikjer ni najti sledov božjega delovanja.

To ni prav! Vera v Boga ni le neko znanje kakor znanje zgodovine ali jezika. Vera je za duhovno življenje to, kar je kri za telo, kar je zrak, brez katerega ni življenja. Vera je luč, ki naj sveti vsakemu človeku na življenjskem potu; je gonilna sila vsega življenja; je temeljni zakon, ki mora urejevati vse delovanje in nehanje, vsako uro življenja, vsako delo, razvedrilo in počitek. Vera mora biti kvas, ki s svojo nadnaravno močjo prekvasi vsega človeka popolnoma. Bog ni kakor kak urad, katerega se poslužiš, kadar ga potrebuješ, sicer pa malomarno mimo greš. Bog nam je vedno čisto blizu, od njega smo obdani kakor od zraka. Sv. Pavel je dejal Atencem, ko jim je prvič oznanjal Kristusa: »Bog ni daleč

od nobenega izmed nas. Zakaj v njem živimo in se gibljemo in smo« (Apd 17, 28).

Potemtakem ni dosti in ni pravilno, če šola samo dve uri govori o Bogu, če samo ena knjiga o njem pripoveduje, vse druge pa o njem molče. Pravilno je, da vsi šolski predmeti služijo spoznavanju Boga. V vseh predmetih so sledovi božji in te sledove mora učitelj pokazati otrokom. Bog je povsod, njegovo delovanje zaznavamo v vsem: narava razodeva božjo vsemogočnost in modrost, zgodovina kaže božjo pravičnost, ljubezen in usmiljenje. Šola ne zadosti svoji nalogi, če otroški spomin napolni z gotovo mero znanja, šola mora oblikovati vso otrokovo duševnost in vso njegovo mišljenje in ga enotno usmerjati tako, da ne zgreši končnega večnega cilja. Kako se more duševnost otrokova pravilno in zdravo razvijati, če pouk v nekaterih predmetih daje čisto drugo sliko kakor božje razodetje ali pa če celo pouk v svetnih predmetih pobija resnice božjega razodetja? V verski šoli, v kateri poučujejo seveda katoliški učitelji, ki so po mišljenju in življenju sami verni in zgled učencem, je izobrazba in vzgoja enotna, v vsem vzgojnem in šolskem delu vlada edinost in enaka usmerjenost. Iz take šole prihajajo značajni, svetovnonazorno trdni in jasni ljudje, ki so sposobni za vse žrtve, ki jih narodno občestvo zahteva, ki so trden temelj državne skupnosti, ki pa pri vsej zvestobi svoji veri spoštujejo tudi prepričanje svojih drugoverskih sorojakov.

V Ameriki, kjer imajo verske šole vseh vrst, sem imel priložnost občudovati mlade izobražence, ki so uživali enoten pouk in enotno vzgojo od verske ljudske šole do katoliškega vseučilišča. Vso vzgojo, vso izobrazbo so uživali v toplem ozračju resnega verskega življenja, na vse panoge sodobne znanosti so se naučili gledati z osrednjega zrelišča božjega; svet z vsemi pojavi in dogodki jim nosi sledove neskončno modrega Boga. Kako vse drugače zrel in vesel je tako vzgojen človek od onega, ki je bil oblikovan od učiteljev in vzgojiteljev, ki so imeli različne svetovne nazore, ko je ta podiral, kar je oni gradil. Ob potu mladostnega razvoja takega človeka je polno ruševin, iz katerih si pozneje mukoma gradi stavbo enotnega gledanja na svet in večnost, morda pa si je nikdar več ne zgradi.

Nam katoličanom je vzor enotna verska šola. Za njo se moramo boriti, dokler je v duhu božjega zakona ne dosežemo in tako bodočemu rodu postavimo trdne temelje za pravilno, človeka vredno življenje. Ali je katoliška verska šola mogoča in priporočljiva pri nas, kjer živijo pripadniki različnih ver? Na to odgovarja papež Pij XI.: »Naj nam nihče ne oporeka, da država, v kateri je narod razdeljen na več ver, ne more urediti javnega pouka drugače kakor z nevtralnimi ali mešanimi šolami, kajti taka država mora urediti javni pouk na bolj pameten način in ga more urediti celo laže s tem, da iniciativi in delu Cerkve in družin prizna popolno svobodo in svojo pravično podporo. Da je to v zadovoljstvo družin, v prosep pouka, miru in javnega reda izvedljivo, dokazuje dejstvo onih narodov, ki so sicer razdeljeni na več veroizpovedi, pa pri njih šolstvo vendarle ustreza vzgojni pravici družin, ne samo glede pouka — zlasti ker so za katoličane ustanovljene čisto katoliške šole — ampak tudi glede delilne pravičnosti, ker prispeva država denarno pomoč za vse šole, ki jih družine zahtevajo.«

Dejstva dokazujejo, da katoliške šole za katoliške otroke niso v kvar narodni skupnosti, niti oni strpnosti, ki mora v duhu ljubezni vladati med ljudmi različne vere. Na Nizozemskem n. pr. je večina prebivalcev luteranske vere, a imajo katoličani za svoje otroke katoliške verske šole, za katere država prav tako prispeva kakor za luteranske, pa zaradi tega, ker so katoličani dosledno vzgojeni v svoji veri, ni nobenih sporov in

trenj, nasprotno mnogo več medsebojnega spoštovanja in strpnosti. Za vse katoličane — tudi za nas — velja geslo: »Katoliško vzgojo za vso katoliško mladino v katoliških šolah.«

Ko si katoličani prizadevajo za katoliške šole svojim otrokom, »ne uganjajo vsled tega nikake strankarske politike, temveč izvršujejo le svojo versko delo, od katerega njihove vesti ni mogoče odvezati; tudi ne nameravajo odtrgati svojih otrok od telesa in duše naroda, temveč vzgojiti jih na najpopolnejši način tako, da bodo svojemu narodu kar največ koristili; kajti dober katoličan je prav pod vplivom katoliškega nauka že s tem samim tudi najboljši državljani, ki ljubi svojo domovino in se zvesto pokorava postavljeni državni oblasti, pa naj ima ta kakršno koli zakonito državno obliko.«

Dokler pa popolne verske šole ne dobimo, mora dom, to je starši in vsi, ki v isti družini živijo, s šolskim veroukom tako sodelovati, da z otroci verske resnice, ki so jih v šoli slišali, ponavljajo, jih z zgledom lastnega življenja živo in resnično ponazorujejo. Poleg doma pa mora Cerkev tudi še na druge načine izven šole versko znanje poglobljati in otroke navajati, da verske resnice v življenju tudi uporabljajo, da se navadijo po veri tudi dejansko živeti. Temu namenu služijo pri nas verska društva otrok, kakor so Marijini vrtci, evharistično križarstvo in pripravljalni krožki Katoliške akcije. Večinoma so v naši škofiji duhovniki z veroukom v šolah zelo obremenjeni, da ne morejo otrok še izven šole zadostno poučevati. Cerkev v svojem zakoniku vabi vernike, moške in ženske, naj priskočijo duhovnikom na pomoč pri tem delu, ki je pri nas tem važnejše, ko nimamo pravih katoliških šol. Cerkev želi, da bi se v vsaki škofiji ustanovila Bratovščina krščanskega nauka (kan. 711 in 1333). Njeni člani se posebej pripravljajo, da so sposobni otroke poučevati v verskih resnicah in tako nadomestovati duhovnika in njegovo delo izven šole nadaljevati in spopolnjevati.

Najuspešnejši sodelavci Jezusa, prijatelja mladine, pa so katoliški verni učitelji. »Uspeh dobrih šol je v prvi vrsti odvisen od dobrih učiteljev. Za vzvišen učiteljski poklic so sposobni tisti, ki ,kar gore od čiste ljubezni do njim poverjenih otrok', in se ,iz ljubezni do Jezusa Kristusa in njegove Cerkve, ki ljubita otroke kot svoje miljence', s požrtvovalnostjo, gorečnostjo in stanovitnostjo posvečujejo delu, ki ga sv. Gregor iz Nacianca imenuje umetnost vseh umetnosti in znanost vseh znanosti — vodstvu in vzgoji mladine.« Vzgoja dobrih katoliških učiteljev in učiteljic je za cerkev in za vero ljudstva največje važnosti. Pokojni papež Pij XI. nas opominja, da moramo kakor za duhovnike tudi za učitelje moliti in prositi Gospoda žetve, naj pošlje na polje krščanske vzgoje mnogo dobrih delavcev, vernih učiteljev in učiteljic.

III.

S šolo verska vzgoja nikakor še ni končana. Večina otrok zapusti šolo vprav v dobi začetega duševnega in telesnega dozorevanja, ko potrebuje za svojo nestalnost, neizkušnost in neko čudno revolucionarnost še prav posebno modrega vodstva in zlasti neizčrpno moč nadnaravnih verskih pripomočkov.

Ko se za mladim človekom zaprejo šolska vrata, gineva polagoma iz spomina vse, kar se je v šoli naučil. Tudi verske resnice pričnejo bledeti. Ne traja dolgo, pa se spominja še samo na razne zapovedi in prepovedi, ki mu po njegovem mnenju omejujejo sladko prostost; globljega umevanja

nima. Življenje pa stavlja na mladega človeka nove naloge in prinaša težje preizkušnje, v katerih nujno potrebuje luči božje resnice in moči božje milosti. Nove nevarnosti prihajajo nadenj, ki so tem večje, če je prisiljen zaradi vsakdanjega kruha zapustiti domačo hišo in iti v službo ali v uk. Danes so se bolj kot kdaj »namnožile nevarnosti za нравno in versko propast mladine, zlasti po brezbožnih in nesramnih knjigah in po kinematografskih predstavah, ki služijo pogosto le draženju grdih strasti in dobičkarskemu pohlepu«.

V tej vihravi in nevarni dobi potrebuje mladi človek globljega umevanja verskih resnic in zapovedi tako nujno, kakor ladja v viharju sidra. V tej dobi se spreminja otroški način mišljenja, le počasi prehaja v moško zrelost, kakor o sebi pripoveduje sv. Pavel: »Ko sem bil otrok, sem govoril kakor otrok, mislil kakor otrok, sodil kakor otrok; ko sem pa postal mož, sem opustil, kar je bilo otroškega« (I Kor 13, 11). To velja tudi za umevanje in uporabljanje verskih resnic. Otroški način umevanja preneha, a žal pri mnogih ne preide v zrelo, moško umevanje. V tej dobi mora mladi človek spoznati verske resnice od praktične življenjske strani, da doume, kako so te resnice pravo vodilo za vso človekovo življenje, za vse primere, dvome in težave.

Kje in kako naj doraščajoča mladina zreleje in globlje spoznava verske resnice in božje zapovedi? Najprej pač pri pridigah in krščanskem nauku, kjer se razlaga in oznanja beseda božja. »Vera je iz oznanila, oznanilo pa po besedi Kristusovi« (Rim 10, 17).

Po božjem ukazu morajo duhovniki oznanjevati božje resnice, prav tako pa imajo verniki dolžnost to božje oznanilo poslušati (kan. 1348). Večina od vas, dragi verniki, nima druge priložnosti poučiti se v verskih resnicah kakor pri pridigi in krščanskem nauku. Za to je vaša vestna dolžnost, da to priložnost pridno uporabljate in tako vedno jasneje in popolneje spoznavate, kaj nas Bog uči in kaj nam njegova sveta volja nalaga. Z veliko žalostjo opažam, da mnogokje mladi moški svet, pa celo zreli in resni možje med pridigo postajajo zunaj cerkve in tako leta dolgo ne slišijo besede božje. Velik greh je to, težka bo zanj odgovornost pred večnim Sodnikom. Ni čuda, da je nevednost v verskih zadevah pri takih nesrečnikih tako velika; krščanstvo jim ni nič več kot nekaj zunanjih navad, katerih se zaradi drugih ljudi še držijo, v dušah pa že davno ni več sledu božjega življenja. Če taki še kdaj pristopijo k zakramentom, je zelo dvomljivo, če se znajo prav pripraviti, tako so nevedni. Postajanje zunaj cerkve je nečastna posebnost našega naroda; pri nobenem drugem narodu na svetu ni te grde razvade. Žalostna slava je to in sramota za ves narod. Vsi, katerim je zveličanje duš in čast naroda pri srcu, se moramo potruditi, da odpravimo to sramoto, ki je verski nevednosti vir in vzrok obenem.

Verske družbe, posebno Marijine družbe in tretji red sv. Frančiška asiškega, imajo hvaležno nalogo, da svojim članom nudijo globlji pouk in temeljitejše umevanje verskih resnic in da jih nauče vestneje in stanoviteje ravnati po spoznanih resnicah. Tudi izvencerkvene katoliške mladinske organizacije imajo dolžnost pospeševati v svojih članih versko zavest in versko znanje, da bodo z zrelišča božjega razodetja gledali, presojali svet in življenje in da se bodo znali v vsakem slučaju odločiti, kakor zahteva božja najsvetejša volja.

Končno moram omeniti še verski tisk, ki ima vlogo pridigarja in učitelja in ki naj načrtoma podaja bralcem temeljit verski pouk in verske resnice tako pojasnjuje in razlaga, da bo vsak spoznal, kako važnega

pomena so za vse naše vsakdanje življenje. Ponovno zopet izražam vročo željo, naj ima vsaka družina vsaj en verski list naročen in naj ga na glas bero, da bodo vsebino spoznali tudi tisti člani družine, ki ne utegnejo list sami brati. Tak list postane zvest in dober prijatelj družine, zanesljiv svetovalec in vodnik tudi doraščajoči mladini. Razširjanje dobrega tiska, zlasti verskega, je važno in blagoslovljeno apostolsko delo.

Največjo pomoč pri verski vzgoji mladine v pošolski dobi pričakujem od Katoliške akcije, katero še posebej vsem, duhovnikom in vernikom, z vso resnostjo in iskrenostjo pripročam.

Kdor verskih resnic ne pozna in ne razume, ne more imeti zadostno trdne in žive vere. Takemu manjka najtrdnejša opora v življenju. Je kakor trs, ki ga vsaka sapica zamaje. Ne spozna se v zmotah, ne najde izhoda iz dvomov, nasede vsakemu še tako bedastemu ugovoru zoper vero, Cerkev in Boga. Ko je med vami mnogo ljudi, ki so plačani za to, da omajajo in rušijo vašo vero z vso zlobnostjo in z nedokazanimi in nedokazljivimi trditvami, morate biti trdi in močni v veri, kakor naroča sv. Pavel: »Čujte, stojte v veri, držite se moško, bodite močni« (I Kor 16, 13).

Časi, kakršne doživljamo, potrebujejo močnih ljudi, močnih v veri in v zaupanju in požrtvovalnih v ljubezni. Močni smo tedaj, ko smo ukoreninjeni v Bogu, ki je večni, nespremenljiv in nepremagljiv. Korenina pa, ki sega v Boga samega, je naša vera. Vera naša pa je tem močnejša in trdnejša, čim bolj poznamo resnice božjega razodetja. Dosledna verska vzgoja in temeljit, nepretrgan verski pouk utrjuje in oživlja vero.

Zato, dragi verniki, ne bomo nehali skrbeti za versko vzgojo in verski pouk — vsak po svoji moči in zmožnosti — da ostanemo mi, doraščajoča mladina in vaši otroci trdni v veri, da bo tak ves bodoči rod. To je najuspešnejša duhovna obramba in najtrdnejše varstvo pred vsem hudim, ki nam preti — česar pa naj nas usmiljeni Bog milostno obvaruje. Obvaroval nas bo, če bo videl, da smo zaradi naše globoke in dejanske vernosti tolikšnega usmiljenja vredni.

Že čutimo več ali manj vsi, da nam bo bližnja bodočnost naložila marsikatero žrtve, morda tudi pomanjkanje in še večjo bedo. Marsičemu se bomo morali morda odreči, kar bi si sicer upravičeno želeli. Bodimo na vse pripravljani. Izročajmo se vsak dan v božje varstvo. Vere in svojega zveličanja pa ne dajmo nikomur.

Milost, usmiljenje in blagoslov troedinega Boga Očeta in Sina in Svetega Duha bodi vedno in povsod z Vami. Amen.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1940.

† Gregorij,
škof.

2.

Postna postava za l. 1940.

Pooblaščen od sv. očeta določam glede postne postave za l. 1940 v ljubljanski škofiji:

I.

1. Postna zapoved zapoveduje, da se nekatere dni zdržimo mesnih jedi (= zdržek); ali da si nekatere dni v jedi pritrhamo (= pritrhanje); ali pa oboje hkrati (= strogi post).

Med mesne jedi se šteje tudi mesna juha. Vedno pa je dovoljeno za zabelo rabiti kakršnokoli živalsko maščobo.

2. Kadar je zapovedano pritrgranje, se sme vsak enkrat na dan do sitega najesti, sme pa kaj malega zaužiti tudi zjutraj in zvečer.

Glavni obed se sme preložiti od opoldne na večer.

3. Zapoved zdržka veže vse, ki so izpolnili sedmo leto; zapoved pritrgranja pa vse, ki so izpolnili enoindvajseto leto in še niso začeli šestdesetega leta.

II.

4. Zdržati se mesnih jedi in si hkrati v jedi pritrgrati (strogi post) je zapovedano:

- a) na pepelnico;
- b) ob petkih štiridesetdnevnega posta;
- c) ob kvatrnih petkih;
- č) na dan pred temi petimi prazniki: velika noč, binkošti, Marijino vnebovzetje, vsi sveti in božič.

5. Mesnih jedi se zdržati je zapovedano vse petke v letu.

6. V jedi si samo pritrgrati je zapovedano:

- a) v štiridesetdnevem postu vse delavnike (razen pepelnice, petkov in velike sobote, ko tudi uživanje mesnih jedi ni dovoljeno);
- b) vse kvatrne srede in sobote.

7. Vse dni, ko je prepovedano večkrat na dan do sitega jesti, a je dovoljeno uživati mesne jedi, smejo verniki tudi pri večerji uživati mesne jedi.

Kdor sme zaradi starosti ali drugega vzroka večkrat na dan do sitega jesti, sme, ko je uživanje mesnih jedi dovoljeno, uživati mesne jedi, kadarkoli je.

8. Postna postava ne veže ob nedeljah, ob zapovedanih praznikih in ob odpravljenih praznikih, ki jih v ljubljanski škofiji še slovesno praznujemo.

Na veliko soboto preneha postna postava opoldne, dan pred božičem pa zvečer.

III.

9. Vsakega posta so oproščeni:

- a) bolniki in okrevajoči ter telesno slabotni; matere pred porodom in po porodu; ubožci, ki živijo beračijo;
- b) verniki v tistih krajih, v katerih je sejem ali slovesno praznovanje župnega patrona ali kaka druga večja cerkvena slovesnost, ko se ondi zbere mnogo ljudi;
- c) razen na dan pred božičem in na veliki petek: orožniki, policijski in finančni stražniki ter njih družine; delavci v rudokopih in tovarnah težke industrije ter njih družine; uslužbenci pri železnicah in njih družine.

10. Vse postne dni v letu, razen na dan pred božičem in na veliki petek, smejo uživati mesne jedi, morajo pa si v jedi pritrgrati: oni, ki si iz upravičenega razloga ne morejo oskrbeti postnih jedi.

11. Večkrat na dan smejo v postne dni do sitega jesti, morajo pa se zdržati mesnih jedi: oni, ki morajo opravljati težka telesna ali duševna dela.

12. Teh postnih olajšav se smejo verniki ljubljanske škofije posluževati tudi, kadar bivajo izven škofije. Če pa to bivanje traja en mesec ali več, do teh olajšav zunaj škofije nimajo pravice, ampak se morajo ravnati po postni postavi kraja, kjer bivajo.

13. Posameznim osebam ali rodbinam more po cerkvenem pravu (kan. 1245) iz pravega vzroka njih župnik podeliti spregled od postne postave. Pooblašcam pa tudi spovednike, da smejo posameznim spovedencem podeliti spregled.

14. Vse one, ki se bodo olajšav posluževali, opominjam, naj bi olajšavo posta nadomestili z dobrimi deli, zlasti z miloščino za reveže.

V Ljubljani, dne 19. januarja 1940.

† Gregorij,
škof.

3.

Hirtenbrief für das Jahr 1940

über die religiöse Jugenderziehung während der Schul- und Nachschulzeit.

Gregor,

durch Gottes Gnade und des apostolischen Stuhles Vollmacht Bischof von Ljubljana,
entbietet allen Gläubigen seiner Diözese Gruß und Segen.

I.

Der internationale Christkönigskongreß ist eine lichte Erinnerung, die aus dem schicksalschweren Jahre 1939 ins neue Jahr verheißungsvoll leuchtet. Die Christkönigskongresse verfolgen den Zweck, die Königsrechte Christi auf allen Gebieten des menschlichen Lebens geltend zu machen.

Von vornherein ist zu erwarten, daß Satan, des Menschen Feind von Anbeginn, die Ausbreitung und Geltendmachung der alles umfassenden Herrschaft Christi auf jegliche Weise zu hindern versuchen wird. Mit eigenen Augen können wir dies im Weltgeschehen um uns herum betrachten. Täglich könnt ihr, Geliebte im Herrn, von bezahlten Agenten hören, daß der große, ganz gründliche Umsturz kommt, wenn nicht morgen, so sicher übermorgen, ein Umsturz im Sinne des Kommunismus, der mit allem sozialen Unrecht, insbesondere mit jeder Religion und Kirche gründlich aufräumen und der gedrückten Menschheit im irdischen Paradiese das ersehnte Glück bringen wird. Viele lassen sich durch derartige Voraussagungen einschüchtern und erwarten in Furcht die kommenden Ereignisse.

Dem Kommunismus gegenüber ist weder Furcht noch Hoffnung am Platze. Der Kommunismus ist die große Lüge der Gegenwart. Lüge kann weder die Grundlage des menschlichen Glückes bilden noch von Dauer sein. Der Kommunismus hat auf allen Gebieten vollständig versagt. Wo immer er in voller Macht war und widerstandslos die neue Gesellschaft aufbauen konnte, hat er gezeigt, daß er weder das arme Volk zu beglücken, noch seine wirtschaftliche Lage zu bessern vermag, sondern uns nur noch elender und rechtloser machen kann. Nirgends ist das arbeitende Volk so rechtlos und geknechtet wie unter der rücksichtslosen Herrschaft des Kommunismus.

Die ungerechten und ungesunden sozialen Verhältnisse, unter denen der größte Teil der Menschheit seufzt, können und müssen auf eine andere Weise gebessert werden. Die Kirche hat durch den Mund ihres unfehlbaren Lehrers, des Papstes, den Weg zur Besserung klar gewiesen, den Weg der christlichen Gerechtigkeit und Liebe aus dem Bewußtsein der persönlichen Verantwortung vor dem allwissenden Gott, die jeder Mensch in sich trägt. Die tiefste Ursache der ungerechten sozialen Lage vieler Menschenklassen liegt in der ungebändigten Selbstsucht, die nur den eigenen Vorteil sieht und ihn ohne Rücksicht auf die Rechte anderer zu erreichen sucht. Wer an Gott, den allwissenden Richter, nicht glaubt, kann die maßlose Selbstsucht nicht meistern. Diese ungezügelte Leidenschaft ist die Quelle allen Streites und Kampfes in der Welt sowohl in den Familien und Nachbarschaften als zwischen Nationen und Staaten in blutigen Kriegen. Wo kein Verantwortungsbewußtsein, da keine Gerechtigkeit und keine Liebe. Wo aber diese beiden fehlen, kann kein Paradies erblühen. Sollten also die Verhältnisse der Menschenfamilie auf Erden gebessert und gerechter geordnet werden, müssen die Menschen gerechter, liebevoller, mit einem Wort christlicher werden. Dazu ist eine bessere christliche Erziehung und gründlichere Kenntnis des christlichen Glaubensgutes nötig. Die heute heranwachsende Jugend wird nur dann schönere und bessere Tage erleben, wenn sie echt christlich erzogen nach den christlichen Glaubens- und Sittenlehren standhaft leben wird. Die Rettung aus den heutigen schweren und vielfach unerträglichen Zuständen kann weder der Kommunismus noch andere christusfeindliche Bewegungen bringen, sondern nur eine gründliche religiöse Erziehung der Jugend.

Vor zwei Jahren habe ich euch, Geliebte im Herrn, im Fastenhirtenbriefe von der religiösen Erziehung in der Familie geschrieben, heute will ich denselben Gegenstand fortsetzen und euch über die religiöse Erziehung in der Schule und in der Nachschulzeit einige Gedanken und Ratschläge geben.

II.

Von der Aufgabe der Schule sagt Papst Pius XI. in seinem Rundschreiben über die christliche Jugenderziehung folgendes: »Weil die neuen Generationen in allem Wissen, das zum Nutzen und Fortschritte der menschlichen Gesellschaft dient, gebildet werden müssen, diese Arbeit aber die Familie aus sich selbst nicht leisten kann, darum entstanden die Schulen und zwar — es gilt dies zu merken — viel eher auf Anregung der Familie und der Kirche als auf Anregung des Staates. Daher ist die Schule ihrem geschichtlichen Entstehen und ihrer Natur nach eine Hilfs- und Ergänzungsanstalt der Familie und der Kirche; infolgedessen darf sie, logisch notwendig, diesen beiden Erziehungskreisen nicht widersprechen, sondern muß unter der Strafe, daß sie sonst ihr Ziel verfehlt und sich in ein Zerstörungswerk verwandelt, mit beiden in einem derartigen moralischen Einklang stehen, daß sie mit der Familie und der Kirche zusammen ein einheitliches einzig der christlichen Erziehung geweihtes Heiligtum bildet.«

Jesus gab seiner Kirche den Befehl: »Lehret alle Völker... lehret sie alles halten, was ich euch geboten habe« (Mt 28, 19. 20). Diesen Befehl muß die Kirche in günstigen und ungünstigen Verhältnissen ausführen und muß mit dem hl. Paulus sagen: »Wehe mir, wenn ich das Evangelium nicht verkünde« (I Kor 9, 16). Vor allem müssen die Kinder in den Glaubens-

wahrheiten unterrichtet werden, die Sorge dafür lastet auf den Bischöfen und Pfarrern. Die Kirche hat in ihrem Gesetzbuch die göttlichen Rechte an dem religiösen Unterricht klar und eindeutig betont.

Im Schulunterricht, so sagt das Rechtsbuch, darf nichts gelehrt werden, was der katholischen Glaubens- und Sittenlehre widerspricht, der Religionsunterricht muß die hervorragendste Stelle einnehmen nicht nur in der Volksschule, sondern in allen Schulen jeglicher Art, auch an den Mittel- und Hochschulen (Kan 1329, 1372, 1373). Dem göttlichen Befehle und einer regelrechten religiösen Erziehung kann voll und ganz nur die sogenannte Bekenntnisschule gerecht werden, keinesfalls aber gemischte oder neutrale Schulen, welche von Anhängern verschiedener Konfessionen besucht werden und in welchen beim gemeinsamen Unterricht von Gott geschwiegen werden muß. — Unsere heutige Schule entspricht nicht ganz den Forderungen der Kirche und den Pflichten der Eltern, die dafür zu sorgen haben, daß ihre Kinder eine allseitige religiöse Bildung und Erziehung erhalten.

In unseren Schulen ist Religion ein Unterrichtsgegenstand nebst vielen anderen wie Sprachlehre, Rechnen, Naturgeschichte usw. Das genügt jedoch nicht. Gott und seine Offenbarung ist kein Unterrichtsgegenstand neben gleichwertigen anderen, die zur Allgemeinbildung heutigentags nötig sind. Der Glaube an Gott, an den Erlöser und seine Kirche, an seine Gnade und Sakramente ist nicht nur ein Wissen, das man sich in der Schule aneignet und es im Leben wieder vergessen kann. Der Glaube ist die übernatürliche Kraft, die unser ganzes Leben und Streben leiten und beherrschen muß; ist wie die Luft, die uns umgibt, ohne die kein Leben möglich ist; ist der Sauerteig, der unser ganzes Wesen durchsetzen und gottähnlich gestalten muß; ist das Grundgesetz des Lebens hier auf Erden für jeden Einzelnen und für jedes Volk. — Gott ist nicht wie ein Werkzeug, dessen wir uns bedienen, sooft es nötig ist, sonst es aber in einen Winkel stellen. Gott ist jenes höchste Wesen, »in dem wir leben, uns bewegen und sind« (Apg. 17, 28).

Es genügt daher nicht, wenn in der Schule nur zwei Stunden in der Woche von Gott geredet wird und nur ein Lehrbuch von ihm spricht, indessen in allen anderen Fächern von ihm geschwiegen wird. Alle Schulfächer müssen der tieferen Erkenntnis Gottes dienen. In allem Weltgeschehen ist das Wirken Gottes erkennbar, in der Natur sind überall die Spuren seiner Allmacht und Weisheit sichtbar. Diese Spuren muß der Unterricht aufdecken; den Kindern muß in allen Schulfächern Gelegenheit gegeben werden, Gott, sein Walten und seine höchst vollkommenen Eigenschaften überall kennen, bewundern und lieben zu lernen. Die Schule muß dem Kinde ein einheitliches Weltbild bieten, das der Wirklichkeit entspricht. Gott, der Allmächtige, ist die Wirklichkeit aller Wirklichkeiten, ohne ihn ist die Welt und das Weltgeschehen unbegreiflich. In unserer heutigen Schule bekommt das katholische Kind keine so zielsichere und glaubensfeste Erziehung, daher muß das Streben katholischer Eltern und der Kirche dahingehen, auch unseren Kindern die katholische Bekenntnisschule zu erringen, wie sie von anderen katholischen Völkern oft nach langwierigen Kämpfen erreicht wurde. Die katholische Bekenntnisschule ist und bleibt für den Katholiken die Idealschule. Von ihr schreibt Dr. Konrad Gröber, Erzbischof von Freiburg, folgende beherzigungswerten Worte: »Die Bekenntnisschule ist die Schule der inneren Ganzheit von Bildung und Erziehung sowohl hinsichtlich der Erziehungsträger (Familie, Staat, Kirche) als der Erziehungsarbeit selbst. Sie bietet damit die beste Gewähr, daß in ihr charakterlich geschlossene,

treue und opferfrohe Menschen und Volksgenossen herangebildet werden, wie sie Volk und Staat für ihre großen Aufgaben so dringend bedürfen... Was die Kirche aus ihrer göttlichen Sendung heraus in der Bekenntnisschule erstrebt, ist die Sicherung des Glaubens und der volle Einsatz ihrer Segensmächte, damit eine Jugend heranwächst, die rein und stark an Leib und Seele, gewissenhaft und opferwillig, in unerschütterlicher Treue zu dienen vermag ihrem Gott und ihrem Volk« (Handbuch der religiösen Gegenwartsfragen 579—580).

Bis eine solche Idealschule erreicht wird, müssen die Mängel in der religiösen Erziehung außerhalb der Schule ersetzt werden. An erster Stelle ist dazu die Familie berufen. Die Eltern und die erwachsenen Geschwister haben vor Gott und ihrem Gewissen die Pflicht, dem Religionsunterricht der Schule zuhause nachzuhelfen, ihn zu vertiefen und zu vervollständigen. Zuhause in der Familie müssen die Kinder lernen, die im Schulunterrichte gehörten Glaubens- und Sittenlehren aufs tägliche Leben anzuwenden und so ein echt christliches Leben zu führen. Nebst der Familie dienen der religiösen Erziehung kirchliche Kindervereinigungen, insbesondere marianische Kinderkongregationen, in denen die Kinder zu einem eifrigen und freudigen Glaubensleben ständig angeleitet werden. Bei der heutigen Überbürdung der Priester ist auch auf dem Gebiete des religiösen Unterrichtes die Mithilfe von Laien unentbehrlich. Der Katholischen Aktion bietet sich gerade in der Jugenderziehung ein weites Arbeitsfeld dar. Es besteht auch eine eigene Christenlehrbruderschaft, deren Mitglieder sich eigens um den Religionsunterricht der Jugend außerhalb der Schule bemühen und so den Katecheten teilweise ersetzen. Die Päpste haben wiederholt den Wunsch geäußert, daß diese Bruderschaft in allen Diözesen eingeführt werde. Wo sie eingeführt ist, wirkt sie überaus segensreich.

Die besten Mitarbeiter des göttlichen Kinderfreundes sind gläubige katholische Lehrer und Lehrerinnen, die, wie Papst Pius XI. in seinem Rundschreiben über die christliche Erziehung sagt, »entflammt von reiner Liebe zu den ihnen anvertrauten Kindern sich aus Liebe zu Jesus Christus und seiner Kirche opferwillig, eifrig und beharrlich jenem Werke widmen, das der hl. Gregor von Nazianz die Kunst der Künste und die Wissenschaft der Wissenschaften nennt, der Führung und Erziehung der Jugend.« Der verstorbene Papst Pius XI. hat uns ermahnt, daß wir den Herrn der Ernte wie für gute Priester so auch für gute katholische Lehrer und Kindererzieher bitten müssen, dass er sie in genügender Anzahl auf das weite Erntefeld der Jugenderziehung sende. —

III.

Mit dem Austritt aus der Schule ist die religiöse Erziehung des jungen Menschen noch nicht beendet. Die meisten Kinder verlassen endgiltig die Schule in den Jahren der beginnenden körperlichen und geistigen Reife. Diese Zeit der Reife gleicht dem Frühling in der Natur. Alles sproßt und blüht zwar, doch das Wetter ist noch sehr unbeständig. In warme Sonnentage brechen häufig kalte Witterungsrückschläge mit Reif und Schnee ein, die nur zuoft die frohen Hoffnungen des Landmanns zerstören. Schönen ruhigen Tagen folgen schwere Stürme. So stürmt es in der Seele des jungen heranreifenden Menschen während seiner Sturm- und Drangperiode.

Die Lehren der Schule verbleichen allmählich im Gedächtnis des jungen Menschen; auch die Glaubenslehren entschwinden, wenn sie nicht

immer wieder aufgefrischt werden. Neue Lebensaufgaben treten an den jungen Menschen heran, für deren richtige Lösung ihm vielfach die nötige Erfahrung fehlt. Neue Gefahren und Prüfungen kommen, denen keiner aus eigener Kraft standhalten kann. An Stelle der kindlichen Religiosität sollte in diesem Alter ein tieferes, gehaltvolleres Glaubensleben treten, wie es der hl. Paulus von sich erzählt: »Als ich ein Kind war, redete ich wie ein Kind, dachte wie ein Kind, urteilte wie ein Kind; als ich aber Mann ward, legte ich ab, was des Kindes war« (I Kor 13, 11). Diesen Übergang vom kindlichen Denken zum reifen, überlegten Denken in Sachen des Glaubens und des religiösen Lebens finden viele nicht, weil sie gerade in den gefährlichsten Lebensjahren den tieferen und praktischen Religionsunterricht vernachlässigen, jeder Gelegenheit einer gründlicheren Belehrung aus dem Wege gehen. So verlieren sie den sichersten Lebenskompaß und finden vielfach nicht den richtigen Weg zu ihrem zeitlichen und ewigen Glück.

Nach Abschluß der Schule benötigt der Mensch eine gründlichere Belehrung in den Wahrheiten der göttlichen Offenbarung, eine Belehrung die ihm den Glauben und die sittlichen Forderung der Religion verstandesmäßig begründet und ihm die Gnadenquellen freudig und richtig gebrauchen lehrt. Das regelmäßige Mittel tieferer religiöser Belehrung in der Nachschulzeit ist die Predigt. »Der Glaube kommt aus der Verkündigung die Verkündigung aber geschieht durch das Wort Gottes (Röm 10, 17). Die Seelsorger haben die strenge Pflicht, den Gläubigen das Wort Gottes zu verkünden. Die Gläubigen haben dagegen die Pflicht, diese Verkündigung gerne und häufig anzuhören. Die meisten Gläubigen haben keine andere Gelegenheit, sich in den Glaubenswahrheiten genügend zu unterrichten als in der Predigt. Wenn sie nun das Anhören des Wortes Gottes vernachlässigen, werden sie immer unwissender in jenen Wahrheiten, ohne deren Kenntnis niemand selig werden kann. Leider ist gerade unter der heranreifenden Jugend die religiöse Unwissenheit erschreckend groß. Daher ermahne ich euch alle, höret gerne und regelmäßig die Predigt an, lernet euren Glauben kennen, damit euer Lebensweg, ständig verdunkelt, euch nicht ins Verderben führe. Lasset euch das Licht des Glaubens leuchten, damit ihr nicht in Finsternis wandelt, sondern im Lichte göttlicher Wahrheiten immer auf dem rechten Wege der Erfüllung des göttlichen Willens ausharret. Aus der Erkenntnis und dem Verständnis der Glaubenswahrheiten werdet ihr das Leben und dessen Ereignisse richtig beurteilen und stets der Wahrheit gemäß das wählen, was euch zum Heile gereicht.

Wer die Wahrheiten seines Glaubens nicht kennt und nicht versteht, von welcher entscheidender Bedeutung sie für jeden Menschen und für jedes Volk sind, ist einem Schilfrohr ähnlich, das von jedem Lufthauch hin und her getrieben wird; er findet aus dem Wirrsal der Zeitirrtümer den Weg zur Wahrheit nicht mehr; er läßt sich von jedem, noch so sinnlosen und seichten Einwurf betören und im Glauben wankend machen.

Nebst dem Anhören der Predigt empfehle ich euch religiöse Druckschriften, deren es ja immerhin eine schöne Anzahl gibt. Darin könnt ihr eine tiefere und gründlichere Belehrung und Begründung eures Glaubens finden. Eine gute religiöse Schrift ist wie ein treuer Freund, der gerne bei euch bleibt und euch mit den besten Ratschlägen beisteht. Es soll keine katholische Familie ohne eine religiöse Zeitschrift geben.

Geliebte im Herrn! Seien wir alle gelehrige Anhänger Christi; benützen wir gerne jede Gelegenheit, um unseren Glauben zu festigen und zu erleuchten, daß wir allen Versuchungen widerstehen können. Wenn alles zu stürzen und nichts Menschliches von Bestand zu sein scheint, darf unser Glaube nicht wanken. Es sind Zeiten, für welche die Mahnung des Apostels geschrieben wurde: »Seid wachsam, stehet fest im Glauben; handelt mannhaft und seid stark!« (I Kor 16, 13.)

Stehet fest im Glauben, ihr Eltern! Sorget mit allen Kräften und Mitteln, daß auch euere Kinder, in den Wahrheiten der göttlichen Offenbarung gut unterrichtet, fest stehen werden in ihrem Glauben. Dann werden sie zu einem besseren und glücklicheren Geschlechte heranwachsen. Ein fester Glaube ist und bleibt der stärkste Schutz gegen alles Übel, das uns vielleicht droht. Es mag kommen, was da will, dies eine haltet fest: Eueren Glauben und euere Seligkeit gebt niemals her.

Gnade, Barmherzigkeit und Segen des dreieinigen Gottes, des Vaters und des Sohnes und des Hl. Geistes komme über euch und bleibe immerdar! Amen.

Ljubljana, am 17. Jänner 1940.

† Gregor,
Bischof.

4.

Fastenordnung für das Jahr 1940.

Zufolge der mir vom apostolischen Stuhle erteilten Vollmacht bestimme ich folgende Fastenordnung für das Jahr 1940:

I.

1. Das Gebot der Enthaltung von Fleischspeisen verbietet auch den Genuß von Fleischsuppe; erlaubt aber es jedwedem Tierfett zu gebrauchen.

2. Das Gebot des Fastens (Abbruches) erlaubt nur eine einmalige Sättigung am Tage; doch darf etwas Speise morgens und abends genommen werden, wobei die Ortsgewohnheit zu beachten ist. Es ist erlaubt die Hauptmahlzeit auf den Abend zu verschieben.

3. Das Gebot der Enthaltung von Fleischspeisen verpflichtet alle Gläubigen vom vollendeten siebenten Jahre an.

Das Gebot des Abbruches verpflichtet die Gläubigen, die das einundzwanzigste Jahr vollendet und das sechzigste noch nicht begonnen haben.

II.

4. Die Enthaltung von Fleischspeisen und Fasten (Abbruch) zugleich ist zu beobachten:

- a) am Aschermittwoch,
- b) an den Freitagen der vierzigstägigen Fasten,
- c) an den Quatemberfreitagen,
- d) am Karsamstag, am Samstag vor Pfingsten, am Vortage zu Mariä Himmelfahrt (14. August), am Vortage zu Allerheiligen (31. Oktober) und am Tage vor Weihnachten (24. Dezember).

5. Die Enthaltung von Fleischspeisen ist befohlen an allen Freitagen des Jahres.

6. Nur Abbruch ist geboten an allen Werktagen der vierzigstägigen Fasten, am Mittwoch und Samstag der Quatemberwochen.

7. An allen Tagen, an welchen die Gläubigen nur zum Abbruch verpflichtet sind, ist ihnen gestattet Fleischspeisen auch beim Abendessen zu genießen. Diejenigen aber, die zum Abbruch nicht verpflichtet sind, dürfen an diesen Tagen Fleischspeisen genießen, sooft sie essen.

8. Das Gebot der Enthaltung von Fleischspeisen und des Abbruches verpflichtet nicht an den Sonntagen der Fastenzeit, an gebotenen Feiertagen und an den abgeschafften Feiertagen, welche in unserer Diözese noch feierlich begangen werden.

Am Karsamstag dauert das Fasten nur bis Mittag (12 Uhr), an der Vigil vor Weihnachten aber endet die Verpflichtung zum Fasten beim Nachtmahl.

III.

9. Von dem Gebote der Enthaltung und des Abbruches sind ausgenommen:

- a) Kranke und Genesende, Mütter vor und nach der Entbindung, Arme, die sich ihr Essen erbitten;
- b) die Gläubigen an jenen Orten, wo Markttag ist, wo das Kirchenpatrozinium oder eine andere kirchliche Veranstaltung festlich gefeiert wird und sich deshalb viel Volk versammelt;
- c) an allen Fasttagen im Jahre, außer am Vortage vor Weihnachten und am Karfreitag; das Militär, die Gendarmerie, die Finanzwache samt den betreffenden Familien, die Arbeiter in den Bergwerken und in der schweren Industrie sammt den betreffenden Familien.

10. Vom Gebote nur der Enthaltung von Fleischspeisen an allen Fasttagen des Jahres, außer am Vortage vor Weihnachten und am Karfreitag, sind entbunden alle, die sich aus berechtigten Gründen keine Fastenspeisen beschaffen können.

11. Vom Gebote des Abbruches sind ausgenommen alle, die körperlich oder geistig schwer arbeiten.

12. Dieser Erleichterungen des Fastengebotes dürfen sich die Diözesanen auch außerhalb der Diözese bedienen; wenn sie sich jedoch einen Monat oder länger außer der Diözese aufhalten, sind sie an das Fastengebot des Aufenthaltsortes gebunden.

13. Einzelnen Personen und Familien dürfen aus berechtigten Gründen ihre Pfarrer Dispensen vom Fastengebot gewähren (kan. 1245). Auch die Beichtväter sind bevollmächtigt einzelnen Beichtkindern Fastendispensen zu erteilen.

14. Diejenigen, die sich der Fastenerleichterungen bedienen, ermahne ich, sie mögen das Fasten durch andere gute Werke insbesondere durch Almosen ersetzen.

Ljubljana, am 19. Jänner 1940.

† Gregor,
Bischof.

Vsebina: 1. Pastirsko pismo za l. 1940. — 2. Postna postava za l. 1940. — 3. Hirtenbrief für das Jahr 1940. — 4. Fastenordnung für das Jahr 1940.

Izdajatelj: Škofijski ordinariat (Ignacij Nadrah). — Odgovorni urednik: Jože Jagodic.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).